

INAUGURACIÓN DOS ENCONTROS

Carlos Casares Mouríño
Consello da Cultura Galega

¿Cales son as motivacións principais que nos apuxaron a organizar estes III Encontros para a Normalización Lingüística? Constatamos unha profunda insatisfacción no sector, moito máis reducido do que sería de esperar pero xa de proporcións e importancia considerables, das persoas que traballan pola promoción do idioma galego. Lévanse tomado iniciativas moi positivas, como a creación dun abano bastante amplio de servicios linguísticos e de normalización lingüística; pero as persoas ó cargo destes, moitas veces carentes dunha preparación indispensable, séntrense adoito faltas de apoio por parte da Administración autonómica, e/ou do organismo en que desenvolven o seu traballo. Bótanse en falta moitas cousas, algunas en principio más doadas de conseguir (servicios de apoio terminolóxico, por exemplo), e outras más complexas do que parecen (implicación dos responsables, políticos ou outros, da entidade en que se insire o correspondente servicio)..

Pola súa parte, o Consello da Cultura, como é obvio, ten competencias e medios moi limitados para contribuír a solucionar eses problemas, pero é a nosa vontade explotalos ó máximo, en beneficio de todos. Claramente, unha cousa que entra no ámbito de competencias do Consello é a análise das situacións e a elaboración de proposta de solucións para presentar ós poderes públicos que contan coa potestade e os medios para aplicalas. É obvio que a preparación duns Encontros coma estes constitúe unha boa achega no camiño indicado, pois dá a oportunidade para que determinadas persoas (conferenciantes e relatores) avancen na reflexión das cuestións suscitadas e propoñan puntos de vista e vías de abordaxe ós participantes, ó mesmo tempo que facilitan o intercambio aberto de ideas e de experiencias entre todos. Este é o ánimo co que quixemos comezar os Encontros.

Unha última palabra sobre a necesidade de colaboración entre as distintas institucións públicas de cara a conseguir o obxectivo que nos move a todos e a todas: a promoción do idioma galego. A creación de servicios e equipos lingüísticos e de dinamización sociolingüística constitúe unha ferramenta de importancia estratégica para achegármosen a este obxectivo. Pero as persoas que desenvolven o seu labor neles precisan, ademais de moitas cousas concretas que veñen reclamando (formación e medios axeitados, condicións laborais dignas, orientación desde fóra, integración no interior dos organismos en que desenvolveron o seu labor, etc.) un horizonte global que dea sentido ás súas fatigas individuais. Precisan sentirse partícipes dun proceso colectivo que avanza, todo o cautelosamente que se considere oportuno pero con firmeza e sen trasacordos, cara a uns obxectivos que non teñen que ser grandiosos, abonda con que sexan concretos, e que poden ser modestos pero polo menos deben ser discernibles. O establecemento de mecanismos de colaboración entre os distintos organismos que traballan pola promoción do idioma, comezando polos propios servicios e equipos, e seguindo por institucións como as que colaboraron na realización destes Encontros ou que dunha ou outra maneira participaron

nas actividades desenvolvidas, pode constituír un paso no sentido indicado, quizais pequeno, pero indubidablemente significativo. Os organismos publicamente responsables disto, comenzando polo propio Consello, deben facer todo o posible para que ninguén se sinta illado, sen apoio, sen perspectivas, sen motivacións e sen medios á hora de realizar a súa contribución para o fomento dun dos nosos bens, cultural e colectivo, máis valioso, un ben que anda, non nos enganemos, en moito perigo: o idioma do país.

Henrique Monteagudo Romero

Arquivo de Planificación e Normalización Lingüística

Un ano máis, témo-la satisfacción de saudar á xente que se achega a estes Encontros, de forma especial porque comezamos a cumpli-lo noso compromiso inicial do ano pasado que era o de institucionaliza-los Encontros e facelos un lugar de referencia e de encontro anual. Neste sentido quizais a novidade máis importantes desde o punto de vista da organización dos encontros é que a colaboración -absolutamente indispensable- das institucións que participan, a Dirección Xeral de Política Lingüística, a Escola Galega de Administración Pública, a Federación Galega de Municipios e Provincias, a Coordinadora de Traballadores e Traballadoras de Normalización Lingüística e a Dirección Xeral de Xustiza e Administración Local, está en vías de ser institucionalizada e fixada para o futuro. Temos xa convenios asinados coa EGAP e coa FEGAMP de cara á institucionalización destes Encontros. Temos o compromiso por parte da Dirección Xeral de Política Lingüística e da Dirección Xeral de Xustiza e Relación coas Administracións Locais, de manter esta colaboración no futuro. Como ben dixo o presidente do Consello, o papel deste é simplemente propiciar este debate e esta reflexión e, en todo caso, asesorar os poderes públicos, sobre os temas que se tratan aquí, pero temos moi claro que sen a colaboración das institucións con maior rango, encargadas de executar as accións pertinentes, isto quedaría nun simple exercicio de imaxinación ou de verbalismo. O mesmo tempo tamén temos claro que o Consello debe servir de ponte entre as inquedanzas que saen da sociedade e os medios con que conta a administración pública e polo tanto, neste caso, entidades como a Coordinadora de Traballadores e Traballadoras de Normalización Lingüística constitúen para nós interlocutores privilexiados.

Este ano temos focos de atención novos con respecto ós que tiñamos o ano pasado. Quizais o que más chame a atención sexa a cuestión da avaliación externa e da xestión da calidade dos servicios, que nos vai ocupar praticamente a xornada de hoxe. Explícovos como se organizou esta xornada: buscáronse doux servicios para seren avaliados, ambos que tivesen unha certa traxectoria que permitise unha avaliación un pouco detallada e que ademais ofrecesen a súa colaboración.

Necesitabamos a colaboración cos servicios que se ían avaliar por moitas razóns pero, entre outras, porque a avaliación deulle moito traballo ós propios servicios, e tamén necesitabamos a colaboración dos responsables políticos deses servicios, neste caso a Dirección Xeral de Política Lingüística. Esolleuse entón o Servicio Comarcal de Bergantiños e o da Confederación de Empresarios de Galicia e encargouse da avaliación a Escola Cidadanía. O que imos presentar hoxe van ser os resultados da avaliación desde o punto de vista dos propios avaliados primeiro, o Servicio de Bergantiños e o da Confederación de Empresarios de Galicia e desde o punto de vista externo, de Escola Cidadanía, despois.

Previamente asistiremos a unha conferencia xeral sobre cáles son os criterios, os métodos, etc., e cales son os resultados deste sistema de avaliación.

Rematarémo-lo día cun debate aberto entre os avaliadores, os avaliados e os presentes sobre este tema.

Na xornada de mañá ofrecerá unha conferencia, na liña dos II de traer temas de debate sobre a lingua propia e a construción de espacios nacionais de comunicación na era da información, Miquel de Moragas, catedrático da universidade de Barcelona. A continuación entraremos noutro dos temas que nos ocuparon o ano pasado, que é un dos temas de futuro sobre a lingua e contidos nos sitios web das administracións públicas galegas, do que se van encarga-los nosos especialistas en web Daniel Romero e Isabel Vaquero.

Pola tarde organizamos unha mesa sobre liñas de traballo das administracións autonómicas para o que contamos con Benxamín Dosil, subdirector xeral de Política Lingüística e Juan Díaz Viloslada, subdirector xeral de Relacións coas Administración Locais. Finalmente, algo quizais tamén bastante novedoso no marco destes Encontros: temos unha mesa redonda con responsables políticos das administracións locais para a que convidamos ós alcaldes de tres cidades galegas, Santiago de Compostela, Ourense e Pontevedra, procurando en cada caso unha representación das distintas sensibilidades políticas que están representadas nas alcaldías, e que rematará tamén cun coloquio.

Esta é a idea do noso programa de traballo para hoxe. Só me queda reiterar, en nome tamén da organización dos Encontros, o agradecemento ás institucións que colaboran.

Valentín García Gómez

Coordinadora de Traballadores
e Traballadoras de Normalización da Lingua

No nome de tódalas persoas que formamos a Coordinadora de Traballadores e Traballadoras de Normalización Lingüística teño que comezar dando as gracias, un ano máis, ó Consello da Cultura por ser foro e nexo de unión entre servicios e institucións que estamos traballando a prol da normalización do idioma -que non é pouco- que está colaborando a darlle corpo a unha idea moi ambiciosa e moi grande como é a de levar a cabo ese proceso de normalización lingüística. Estes Encontros, como dixo ó principio Henrique Monteagudo, que se pretenden institucionalizar ano a ano, contaron desde o principio coa nosa colaboración e seguirán contando, por ser unha das poucas ocasións que temos, cada ano, para expoñelas nosas necesidades, para mira-los pasos dados adiante e os pasos que nos quedan por dar, que son moitos. Polo tanto, a idea de dar corpo a normalizar unha lingua por medio dos nosos servicios, por medio das institucións e por medio da xente que asiste e que está nesta sala, alí onde estea. Non me queda máis ca reitera-lo agradecemento ó Consello da Cultura e a tódolos aquí presentes pola preocupación que nos une, pola alta responsabilidade que temos no futuro da lingua e, en definitiva, por poder, unha vez máis, debater, avaliar, saber como traballar, dárnos-las claves, a enerxía, á fin e ó cabio, que despois, todo o resto do ano, poidamos aplicar en calquera parte do país, onde estean os servicios de normalización lingüística, os traballadores que integrámonos na Coordinadora de Traballadores e Traballadoras pola Normalización da Lingua.

Benxamín Dosil López
Dirección Xeral de Política Lingüística da Xunta de Galicia

As miñas primeiras palabras teñen que ser para xustifica-la ausencia do director xeral de Política Lingüística, de viaxe na capital francesa e a seguir non podo senón felicitar ó Consello da Cultura, e ó seu presidente en particular, polo esforzo demostrado nesta convocatoria, na realización dos III Encontros, un ano despois dos segundos. Isto, polo menos, quere dicir dous cousas, capacidade organizativa e capacidade de convocatoria de persoal, como se ve aquí. Isto é un primeiro motivo de felicitación.

Un segundo motivo de felicitación, tamén para o Consello, é, non cabe dúbida, a temática destes III Encontros. Se lle damos un pequeno repaso polo final desde xuntar a tres alcaldes de signo político distinto, de tres cidades importantes de Galicia, para que nos falen do que están facendo en materia de lingua nos seus concellos ata reunir a dous funcionarios para falarnos dun tema tan amplio como é o das políticas lingüísticas no eido local, isto na tarde do segundo día, e na mañá de mañá falarnos de novos campos de traballo na liña da planificación lingüística, tanto no eido da información coma nos sitios web, é de grande interese. Pero sobre todo, e para mim persoalmente, a máis valente das temáticas é a que imos desenvolver no día de hoxe, que é nin más nin menos ca falar da calidade desde varios puntos de vista, da calidade dun servicio público en xeral.

O terceiro motivo de satisfacción é que esa temática da calidade se centra nun servizo lingüístico. Son moitos niveis de esforzo e seguro que nos van deparar moitas cousas interesantes. Como un dos servizos que se van avaliar é un servizo que depende, dalgunha maneira, de Política Lingüística, un servizo lingüístico comarcal, gustaríame dicir, desde agora xa, que, desde un punto de vista laboral, o servizo lingüístico comarcal non traballa con premisas de calidade, de calidade tal como se entende na análise da calidade empresarial ou administrativa. Iso non quere dicir que non traballemos con calidade, evidentemente, pero non se traballa a calidade desde este punto de vista. Si traballamos unha dirección por obxectivos onde o traballador, o lingüista, é formado nunha metodoloxía de traballo, ofrece uns obxectivos de traballo para o ano que andamos que son negociados cos responsables da Dirección e logo vanse levando a cabo a través de controis diarios, semanais, trimestrais, etc. Esta é a nosa liña de traballo que comezamos este ano. Como saberán, os servizos lingüísticos comarcas comenzaron a súa andaina en 1998.

Unhas palabras máis en canto á calidade, porque creo que a escolla, no servizo lingüístico comarcal, dunha metodoloxía planificadora e na dirección dos obxectivos e non na dirección da calidade, é debida a que o traballo da calidade, baixo un punto de vista global e desde un punto de vista xeral, require un compromiso de toda unha grande organización para podelo desenvolver con concreción e plenitude, mentres que o traballo por obxectivos, que é o que nós estamos intentando levar a cabo nestes momentos, permítens traballar nun pequeno departamento da organización sen necesidade de implicar directamente a toda a organización no seu conxunto. Esta é a facilidade e a razón pola cal se escolleu unha liña de traballo e non outra. Isto non quere dicir, é ben sabido, que non traballemos algúns aspectos cualitativos como a priorización de obxectivos do nivel máis alto naqueles casos en que había implicación co cidadán ou ben a elaboración dunha carta de servicios que é, digamos, o estereotipo máis xeneralizado da calidade.

Domingo Bello Janeiro
Escola Galega de Administración Pública

Quero comenzar estas palabras dándolle a todos vostedes, por suposto, a benvida a este acto de inauguración dos III Encontros de Normalización Lingüística e facer público o noso agradecemento e felicitación ó Consello da Cultura Galega e ó seu máximo representante, pola realización e organización destes Encontros que desexamos que sexan do máximo interese para todos vostedes, que cumpran os obxectivos planificados pola organización, ante a importancia indubidable dos temas abordados, posto que parece evidente que a necesidade de empregar unha expresión clara e facilmente comprensible é fundamental á hora de garantir algo tan importante como a igualdade e a liberdade dos cidadán e dos grupos nos que se integran. E este compromiso de falarlle á xente na súa lingua ten que ser entendido, precisamente, en comunidades coma a nosa, con lingua propia, nun sentido, non xa figurado senón literal.

Como representante do centro oficial de formación dos empregados ó servizo das nosas administracións públicas, teño tamén que manifestar en público o noso compromiso coa promoción e coa difusión en tódolos temas que aquí se van abordar, do uso do galego, en concreto na administración pública, xa que estamos convencidos de que as administracións deben ser axentes activos no proceso de normalización lingüística, coincidindo precisamente na necesidade de facilitar criterios básicos para a regulación no uso da lingua na administración.

Este compromiso coa lingua inclúe tamén, certamente, un compromiso para garanti-lo uso normal e oficial dos dous idiomas e de potencia-lo emprego do galego en tódolos planos da vida pública, cultural e informativa. Os cursos, o labor de investigación, a realización de traballo ou a concertación de convenios como o subscrito co Consello para a realización destes Encontros forman parte desta tarefa de difusión da lingua que non é acometida pola Escola Galega de Administración Pública como unha simple suxección ás normas legais que rexen o seu funcionamento, vai moito máis alá, xa que a Escola sente un sincero compromiso coa lingua e coa cultura da nosa comunidade. Desde a EGAP queremos impulsala normalización lingüística do idioma galego nas nosas administracións e proba disto é a miña presencia aquí e o apoio que, na medida das nosas modestas posibilidades, prestamos para a organización de cantas actividades, nese eido, no eido da difusión e promoción do uso do galego na administración pública, se realizan na nosa comunidade. Nunha comunidade, precisamente, onde máis da metade dos cidadáns empregan o galego de xeito habitual, é preciso afondar, xa que logo, na implantación do seu uso na administración, para dese xeito responder á demanda da sociedade. Por iso, en concreto nas nosas actividades, ó redor de 600 traballadores de administracións autonómicas xa seguiron este ano os cursos de especialización en linguaxe administrativa galega e a EGAP terá formado nesta materia a finais de 1999 a máis dun milleiro de funcionarios galegos.

Quero tamén lembrar que a difusión do galego non é, para a EGAP, unha tarefa illada, excéntrica, con respecto á súa preocupación global pola formación do persoal ó servizo da administración da nosa comunidade autónoma. Pola contra, o interese pola lingua, e sobre todo pola lingua no eido administrativo, non é senón un punto de apoio máis no que levar adiante

unha serie de normas destinadas a dota-la nosa administración dos trazos que pensamos que teñen que acompañar a unha administración moderna que chama xa ás portas do ano 2000. Contar cunha linguaxe propia, clara e concisa é, sen dúbida, un dos medios para contribuír á mellora da nosa administración. Unha mellor comunicación fará, xa que logo, á administración, máis eficiente, elevará a calidade dos seus servicios e suporá un pulo máis, mesmo inconsciente, de cara á súa transparencia. As perspectivas, a curto e medio prazo, pasan por continua-la liña seguida ata o momento. Especial atención, pola nosa banda, prestarémoslla ós cursos de especialización en materia de linguaxe administrativa, á producción editorial na Revista Galega de Administración Pública, publicada maioritariamente en galego, e mantendo tamén o Boletín de Administración e Lingua, un medio no que dar a coñecer de xeito rápido e axeitado regras, indicacións, suxestións, estudos, normas e exemplos prácticos e útiles que nos permitan a todos resolve-las dúbidas que xurdan no emprego da nosa lingua nos feitos administrativos do día a día.

O compromiso coa normativización da lingua galega parece tamén a ponte idónea para uni-las dúas esferas, a máis específicamente administrativa e a máis aberta á sociedade; porque a EGAP é plenamente consciente de que o seu traballo no terreo da administración non é un traballo, como antes dixen, illado, senón que forma parte dun conxunto de actividades levadas a cabo polos poderes públicos, institucións e asociacións privadas e mesmo particulares anónimos, por tódolos que día a día fan seu o compromiso de manter vivo e de incrementa-lo noso patrimonio cultural.

Sen máis que dicir pola miña parte, reitero a miña esperanza de que o encontro resulte de proveito para todos vostedes e a nosa felicitación e gratitudade pola invitación ó Consello da Cultura Galega. E, por suposto, como antes dixen, no nome de todo o persoal que está a traballar na Escola Galega de Administración Pública, quedamos á súa enteira disposición, tanto durante o desenvolvemento deste encontro como para futuras colaboracións que, a bo seguro, haberán de producirse.

Carlos Casares
Consello da Cultura Galega

Ben, pois moitas gracias a todos, dámosslle a benvida ó Consello e que estas xornadas sexan o éxito que todos esperamos.

Moitas gracias.